ARCHÍV KLUBU SLOVENSKÝCH TURISTOV LOKOMOTÍVA BANSKÁ BYSTRICA
Oľga Kaliská : Pracovný-čiastočný súpis dokumentov k dejinám turistiky na Slovensku
Súbor : Dejiny turistických chát
Časť : SLOVENSKÉ RUDOHORIE - POĽANA

K dejinám Chaty na Poľane

Chata na Poľane pred dokončením stavby

☼

Súpis publikovaných príspevkov a archívnych dokumentov k histórii Chaty na Poľane

Dokumenty z Archívu Klubu slovenských turistov Lokomotíva Banská Bystrica a zo Štátneho archívu v Banskej Bystrici, výpisy textov zo Zápisníc KČST v Ban.Bystrici 1928-1938 a Zápisníc KSTL Banská Bystrica 1939-1949, a publikované príspevky v ktorých sú zmienky o Chate na Poľane.

1931

***Zprávy z ústředí : Zápis II.schůze ústředního zastupitelstva KČST, konané dne 21.listopadu 1931**. - **In: Časopis turistů. – Roč.43, č.5 (1931),** s.176-178. – Schválené zaradenie projektov do stavebného programu KČST(útulňa na Inovci-Trenčín.,chata pod Laurínom-Radvaň.,**chata na Detvianskej Poľane-Zvolen**).*

***Stredoslovenská župa KČST** /-ška. - **In: Krásy Slovenska. - Roč.10, č.5-6 (1931), s.197**. - Valné zhromaždenie 29.3.1931 vo Zvolene, za účasti odborov-B.Bystrica,Brezno,Slov.Ľupča,Lučenec,Ban.Štiavnica,Tisovec,Rim.Sobota,Radvaň a **Zvolen.** Župa podporovala stavby útulní pod Chabencom, pod Suchým vrchom a **pri Môťovej.** Odhlasovala sa podpora 2000 Kč pre Krásy Slovenska. Predseda župy Viliam Paulíny*

Archívny dokument : Odbor KČST Zvolen.-13.10.1931.- Komu: Okresný úrad Zvolen. - Žiadosť o podporu na stavbu turistickej chaty na Detvianskej Poľane

Okresnému úradu

vo Zvolene.

Klub Československých Turistov, odbor vo Zvolene, prosí týmto o laskavé udelenia stavebnej podpory ku postaveniu turistickej chaty na Detvianskej Polane.

Svoju prosbu odôvodňuje následovne:

Klub Českoslov. Turistov jest korporácia verejnoprávna, nepolitická a má členy všetkých spoločenských vrstiev. Účelom klubu jest pobytom vo zdravej, kludnej prírode osviežiť a posilniť zdravie každého jedinca a dodať mu tak dalšej sily k životnému zápasu.

Abysme umožnili aj dlhší, niekolko dňový pobyt v opravdovom lesnom tichu, hodláme postaviti na Polane turistickú chatu podla priloženého plánu. Predbežný rozpočet na postavanie tejto útulne obnáša 40.000.-Kč.

Chata táto jest potrebná a má význam nie len pre členov mietneho okolia, ale aj z hladiska turistiky celostátnej. Polana so svými rozlahlými lesmi a svojráznou Detvou láka turisty nie len zo všetkých oblasti Republiky, ale aj z cudziny. Hlavne zo susedného Polska.Okrem toho leží na dôležitej, hlavnej turistickej ceste napriek Slovenskom k Polským hraniciam.

Návšteva Polany je však umožnená len velmo otužilým turistom, lebo jest velmo vzdialená od vesnic a tým aj možnosti prenocovania a vôbec útulku k oddychnutiu lebo ku úkrytu v nepohode.

Postavaním chaty zvedne sa návšteva turistov v náš kraj, ktorý tým hospodársky získa. A chudý kraj detvianský potrebuje hospodárskeho posilnenia. A turistovi poskytne všetko, čo potrebuje: zdravého pobytu a vydatnej stravy domácich mliečnych výrobkov. Hospodárskym posilnením kraja vráti sa udelená podpora niekolkonásobne v okres iným spôsobom.

Úfame, že uvážite naše dôvody pre postavanie tejto chaty a poskytnete nám svoju pomoc.

Znamenáme sa v plnej úcte podpísaní

za

KLUB ČSL. TURISTOV ODBOR ZVOLEN.

predseda

jednatel

Vo Zvolene, dňa 16.października 1931.

Archívny dokument : ***Okresný úrad vo Zvolene-Výťah zo zápisnice zo zasadnutia okresného výboru zvolenského, zadržaného 7.XI.1931 – Predmet: Klub Čs.Turistov odbor vo Zvolene. – Schválenie podpory na stavbu útulne na detvianskej Poľane.***

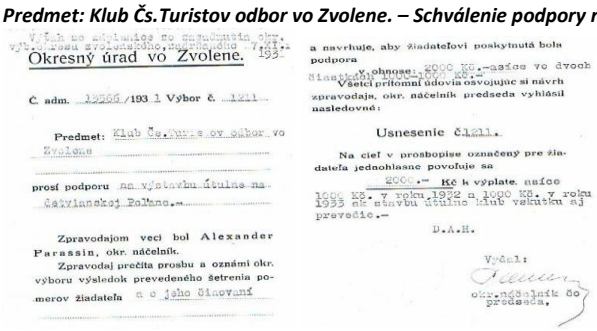

Výťah zo zápisnice zo zasadnutia okr. výb. okresu zvolenského, zadržaného 7.XI.-1931

Okresný úrad vo Zvolene.

Č. adm. 13506/193 1 Výbor č. 1211

Predmet: Klub Čs.Turistov odbor vo Zvolene

prosí podporu na výstavbu útulne na detvianskej Poľane.-

Zpravodajom veci bol Alexander Parassin, okr. náčelník.

Zpravodaj prečíta prosbu a oznámi okr. výboru výsledok prevedeného šetrenia pomerov žiadateľa a o jeho činovaní a navrhuje, aby žiadateľovi poskytnutá bola podpora

Vyhnose: 2000 Kč.-aziee vo dvoch Niastkoch 1000-1000 Kč.-

Všetci prítomní údovia osvojujúc si návrh zpravodaja, okr. náčelník predseda vyhlásil nasledovné:

Usnesenie čl.211.

Na cieľ v prosbopise označený pre žiadateľa jednohlasne povoľuje sa

2000.- Kč k výplate, naiee 1000 Kč. v roku 1932 a 1000 Kč. v roku 1933 ek stavbu útulne klub vekušen aj prevedie.-

D.A.H.

Vydal:

okr.náčelník čo predseda.

1934

Stredoslovenská župa Klubu čs.turistov *... - In: Krásy Slovenska. - Roč.13, č.4-6 (1934), s.136. - Valné zhromaždenie 22.5.1934 vo Zvolene. Prehľad činnosti – značkovanie, chaty. Odbor BB rozšíril chatu na Kráľovej studni, odbor Lučenec kúpil hájovňu na Javore a zriadi v nej chatu, župa rozšírila chatu na Chabenci, Tisovec a Rim.Sobota projektujú chatu na Trstí, Ľubietová chatu na Hrbe,* ***Zvolen na Detvianskej Poľane,*** *Štiavnica prestavuje najatú hájovňu na nocľaháreň na Sitne a tam opravuje i výhliadkovú vežu, Podbrezová chystá započať stavbu chaty na Trangoške. Nový výbor pod vedením V.Paulinyho.*

Stredoslovenská župa Klubu čs. turistov konala valné shromaždenie za správny rok 1933 dňa 22. mája vo Zvolene. Župa združuje 12 odborov, v ktorých prírastok členstva za rok 1933 je 434. Označkovalo sa 389 km nových ciest, preznačkovalo a opravilo sa 1058 km, postavilo sa 836 tyčí (zimné značkovanie). Základom hôrnej turistiky na strednom Slovensku je postarať sa o vybudovanie chát, čo v obvode župy stalo sa v takej miere, že zaslúži uznanie nielen celej turistickej verejnosti, ale i širšieho obecenstva. Odbor Banská Bystrica rozšíril chatu pri Kráľovej Studni. Odbor Lučenec kúpil hájovňu na Javore s väčším pozemkom a prispôsobí ju na chatu. Župa vlastnou silou rozšírila chatu na Chabenci. Okrem vlastnej turistickej práce staraly sa odbory aj ináč o blaho a pohodlie občianstva. Odbory Tisovec a Ľubietová zriadily kúpalište. Odbory umiestily 68 nových orientačných tabulí a 111 opravily, taktiež i dve veľké orientačné tabule a tri mapy. Pre ďalší rozvoj turistiky na strednom Slovensku i v národohospodárskom smere tak dôležitej, chystajú sa tieto podniky: Odbory Tisovec a Rimavská Sobota projektujú turistickú chatu na Trstí, odbor Ľubietová chatu na Hrbe, odbor Zvolen na Detvianskej Poľane, odbor Banská Štiavnica prestavuje najatú hájovňu v nocľahárňu na Sitne, a tam opravuje i vyhliadkovú vežu a odbor Podbrezová chystá započať stavbu chaty na Trangoške. Aby čo najviac umožnilo sa cestovanie mládeži, je už celá sieť nocľahární pre mládež. Lyžiarstvo pestuje sa v odboroch KČST. veľmi intenzívne a s úspechom. Lyžiari v odboroch stredoslovenskej župy KČST. sú sdružení v západoslovenskej župe Sväzu lyžiarov RČS, v ktorej menovite odbory Banská Bystrica a Zvolen zaujímajú význačné miesto. Lyžiari KČST. môžu si pripísať aspoň zčasti ako zásluhu zdar medzinárodného majstrovstva RČS. v Banskej Bystrici. Výbor, vyšlý z nových volieb, pod predsedníctvom gen. riad. V. Paulinyho, bude sa snažiť, vzostupnú líniu činnosti stredoslovenskej župy KČST. i ďalej zachovať. Adresa župy je: pplk. just. František Ondruška, Banská Bystrica, Hronské nábrežie 6., I.

1936

Zápisnica o schôdzi Slovenskej komisie KČST. - In: Krásy Slovenska. - Roč.15, č.8 (1936) *– Príloha : Turistika – Šport – Jaskyne. - č.8(1936), s.115-118. - Konala sa 4.7.1936 v Žiline. Účastníci. Program. Stavebný program (popis rozmerových riešení interiérových horských chát), návrh aby sa v r.1937 začalo s prestavbou Zbojníckej ch. a Votrubovej ch., do konca r.1936 sa dokončí ch.na Veľkom Boku (Ústredie KČST), zámer rozšírenia chaty na Kráľovej holi (Na Smrečinách, severovýchodne od Kráľovej hole) a odporúčanie postaviť menšiu útulňu na Veľkej Vápenici, útulňa pod Ploskou (T.Sv.Martin),* ***na Detvianskej Poľane(Zvolen)*** *Pod Vojšínom (Levice) a prístavba chaty pod Krížnou(BB).*

Archívny dokument : ***Odbor KČST vo Zvolene.- 9.6.1936.- Komu: Notársky úrad obce Hriňovej. –Žiadosť o stavebné povolenie na stavbu turistickej chaty na Prednej Poľane, na mieste zvanom Žliebky.***

Odbor klubu čsl. turistov
vo Zvolene, 5/130

8. VI. 1936

Notársky úrad obce

Hriňovej.

Československých Turistov odbor vo Zvolene žiadá týmto o laskavé udelenie stavebného povolenia ku stavbe turistickej chaty na Prednej Poľane, na mieste, zvanom Žliebky.

Pozemok patrí státnej lesnej správe, leží v katastru obce Hriňová, popisné číslo 15.847. Potrebné miesto máme prenajaté od ministerstva zemedelstva - Ústredné riaditelstvo státnych lesov a statkov - na dobu 80 rokov.

Chata bude prízemná s podkrovnými izbami. Spodok chaty až po sokel bude kamenný, vlastná stavba z kresaných trámov krytá ~~xxxxxx~~ šindlom. Zastavená plocha celej chaty obnáša 103.50 m2.

Prízemie - okrem pivnice - bude obsahovať predsieň 2.80 x 4.80, kuchyňu rozmeru 4.80 x 3.80 a noclahárňu rozmeru 6.80 x 6.80 m. V podstrešie budú tie isté miestnosti ako v prízemku.

K orientácii o stavebnom mieste a stavbe prikladáme snímok katasrálnej mapy Prednej Poľany a plán chaty.

Chata má slúžiť jako útulok pre návštevníkov Poľany a hlavne má povzniesť turistický ruch hospodársky ubiednenému kraju pod Poľanou. Postavaním chaty umožníme snadný turistický priechod od Brezna cez Strungu - Poľanu do Hriňovej a Detvy.

Ďakujeme za priaznivé a urýchlené vybavenie našej prosby, znamenáme sa za

predseda jednateľ.

Odbor klubu čsl. turistov vo Zvolene žiadosť o vydanie povolenia k stavbe turistickej chaty na Poľane

Okresnému úradu

vo Zvolene

Dnuuvedenú žiadosť predkladám k ďalšiemu jednaniu s tým, že proti zamýšlanej stavbe niet námietok.-

Hriňová, 12. júna 1936.

2 príl.

v. notár

OKRESNÝ ÚRAD V ZVOLENE
Číslo 011298 Došlo 14. VI. 1936

Archívny dokument : ***Pôdorys pripravovanej stavby turistickej chaty Odboru KČST Zvolen na Prednej Poľane :***

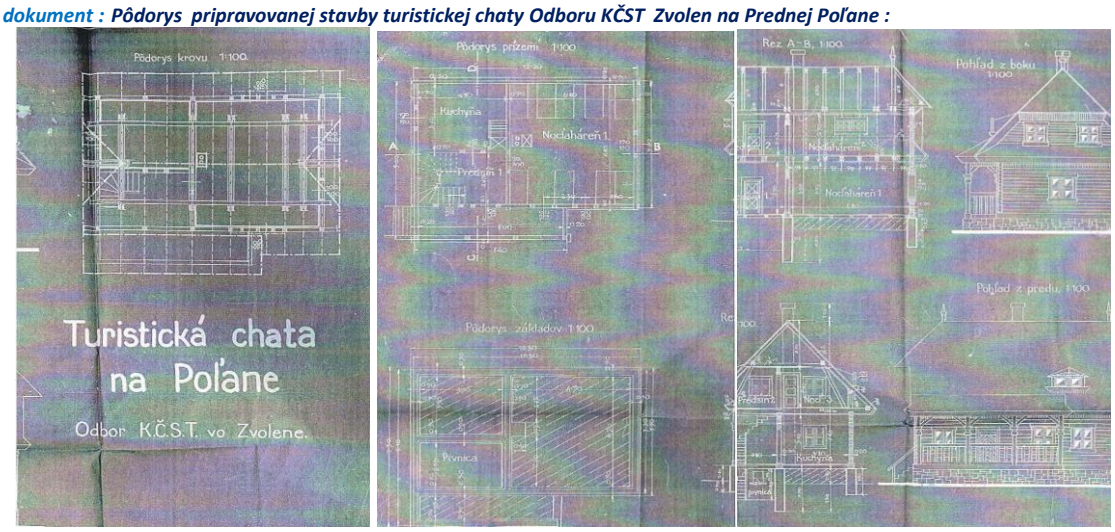

1937

Ondruška : Stredoslovenská župa KČST.- ***In: Krásy Slovenska.-Roč.16, č.6 (1937),s.142-143***.-*Valné zhromaždenie 25.4.1937. Odbory. Podrobný prehľad činnosti za rok 1936. Chaty- odbor BB(Suchý vrch, Kráľova studňa),* ***odbor ZV (Detvianska Poľana),****Rim.Sobota a Tisovec(chata na Tŕstí), Ban.Štiavnica(chata na Sitne),Kremnica(chata na Piargoch),Ľubietová(chata na Hrbe),Lučenec(chata na Javore),odbor Podbrezová(chata na Trangoške). Chaty ústredia KČST – na Chabenci, pod Ďumbierom, na Veľkom Boku*

Archívny dokument : ***Okresný úrad vo Zvolene. – 22.1.1937. – Výmer Povolenie stavby turistickej chaty.***

OKRESNÝ ÚRAD VO ZVOLENE.

Číslo: 198 /19 37 r. Iv č. 7/1937

~~Mestská rada vo Zvolene~~ Hrinovej
Notársky úrad z

predostiera zápisnicu stavebnej komisie obce Hrinová

o miestnom šetrení a pojednávaní stavby odboru klubu čsl. turistov

~~obyvateľa~~ vo Zvolene

Výmer.

Okresný úrad vo Zvolene na základe výsledku prevedeného šetrenia a predostretých dokladov stavebného štatútu ~~mesta Zvolena~~ ~~býv. župy zvolenskej~~ povoľuje odboru klubu čsl. turistov vo Zvolene ~~obyv. z~~ , aby v obci Hrinová na Prednej Poľane (Žliebky) ~~na parc. kat.~~ čís. ~~v dome~~ previedol stavbu ~~prestavbu nadstavbu~~ turistickej chaty

podľa predložených a schválených plánov a stavebného štatútu a za nasledovných podmienok:

1. V smysle § 2 a 13 pravidiel mesta Zvolena o vyberaní obecných poplatkov stavebných povinný je stavebník ~~za komisionálne šetrenie do mestskej pokladnice Kč~~ do ~~14 dní zaplatiť.~~

2. Stavbu môže previesť iba k tomu oprávnený živnostník stavebného odboru.

Ak by stavebník pred započatím stavby alebo počas stavby s prevedením tejže poveril iného živnostníka, túto zmenu bude stavebník povinný oznámiť do 24 hodín okresnej nemocenskej poisťovni v Banskej Bystrici. Za prípadné oneskorenie alebo neoznámenie vôbec nastalej zmeny stavebník znáša zákonité následky.

3. V smysle § 168 zák. 221/1924 sa ukladá stavebníkovi, aby pred započatím stavebných prác poskytol okresnej nemocenskej poisťovni primeranú istotu za poistné, ak by to poisťovňa v ôsmich dňoch žiadala a ak preukáže, že stavebný živnostník, ktorý bude stavbu prevádzať, zostal dlžný poistnému ústavu sociálne poisťovaciemu.

4. Stavbu prevádzajúci živnostník stavebného odboru sa zaväzuje na dodržiavanie predpisov vlád. nar. zo dňa 26. marca 1931, č. 53 Sb. zák. a nar. o ochrane zdravia a života robotníkov.

5. Stavba musí byť až do jej ukončenia na viditeľnom mieste označená tabuľou s udaním mena a bydliska stavebného živnostníka, ktorý stavbu prevádza. (Obežník kraj. úradu zo dňa 7. VII. 1931, č. 58746/931).

6. Stavebník je povinný pred vstúpením do úžitku novostavby žiadať u obecnej rady o užívacie povolenie, ktorá — po prehliadnutí stavby stavebnou komisiou — žiadosť so zápisnicou predloží okresnému úradu k rozhodnutiu. Pred udelením užívacieho povolenia neslobodno sa nasťahovať do novostavby. (§ 33 mestského stavebného štatútu mesta Zvolena a § 19 a 22 župného stavebného štatútu býv. župy zvolenskej.)

Okresný úrad berie v známosť, že stavebník s prevedením tejto stavby poveril Štefana Halajo

obyv. z Hrinovej

Stavebný náklad činí: 49.642.– Kč

O tom sa upovedomujú:

1. Odbor klubu čsl. turistov vo Zvolene

stavebník, ~~obyvateľ z~~

2. obecná rada obce Hrinová
3. berná správa vo Zvolene,
4. priemyselný inšpektorát vo Zvolene,
5. okresná nemocenská pokladňa v Banskej Bystrici,
6. zemská úradovňa pre poisťovanie robotníkov v Bratislave.

Proti tomuto výmeru možno za 15 dní, rátajúc odo dňa doručenia u okresného úradu vo Zvolene, podať odvolanie na Krajinský úrad v Bratislave.

Vo Zvolene dňa 22. I. 1937

Doplnené: Expedovaná

okr. náčelník.

„Novina" Slovenská knihtlačiareň vo Zvolene.

Archívny dokument : ***Fotografia z výstavby chaty na Poľane***

***Útulna KČST na Prednej Polane nad Detvou. - In: Časopis turistů - Příloha Turistické zpravodajství. - Roč.49, č.9 (1937), s.126**. –Informácie o ubytovacích priestoroch a turistické trasy v okolí.- Text: „Útulna KČST na Prednej Polane nad Detvou 1300 m je novým turistickým cílem v Slovenském Krušnohoří. Zbudována byla v katastru obce Hriňová na státním pozemku odborem ve Zvolenu. Má dvě noclehárny s dvacetipěti lůžky pro členy po 5 Kč a dalších pátnáct slamníků nouzových, hostinskou místnost pro deset osob. Kuchyně se sporákem, zařízena k vaření, je k disposici návštěvníků. Útulna leží na Jánošíkově cestě k Podbrezové, zeleně značené a je východiskem tur na Polanu, Strungu, Bružeňský Grúň, Vepor a k chatě KČST na Hrbe (Vepor 1255 m n.m.). Chata je vzdálena po zelené značce ze vsi Detvy 2 ¼ hod, od Saxonova mlýna žlutou značkou 2 hod a z Kalamárky cestou neznačenou 2 ½ hod. K Saxonovu mlýnu před vsí Hriňovou, vzdálenému 7 km, kezdí autobus ze železniční stanice Kriváň. Mimo letnou sezonu, kdy útulna je osazena hospodářem, je klíč u obchodníka Jána Bezrouka ve Zvolenu proti nádraží a u horára na Bystrom. Informace podáva KČST odbor ve Zvolenu.“*

1938

Archívny dokument : Odbor KČST vo Zvolene.- 1938.- Komu: Okresný úrad vo Zvolene. – Žiadosť o podporu na činnosť a na stavebné aktivity odboru.

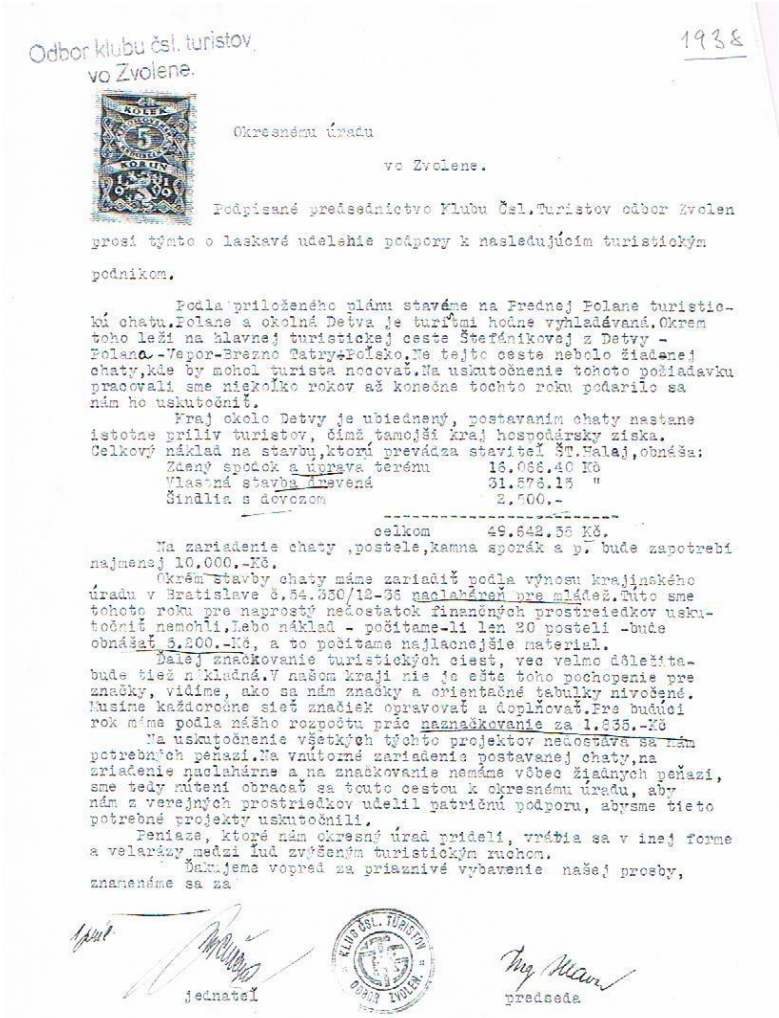

Odbor klubu čsl. turistov
vo Zvolene.

1938

Okresnému úradu

vo Zvolene.

Podpísané predsedníctvo Klubu Čsl.Turistov odbor Zvolen prosí týmto o laskavé udelenie podpory k nasledujúcim turistickým podnikom.

Podla priloženého plánu stavíme na Prednej Polane turistickú chatu.Polane a okolná Detva je turistmi hojne vyhladávaná.Okrem toho leží na hlavnej turistickej ceste Štefánikovej z Detvy - Polana-Vepor-Brezno Tatry-Poľsko.Na tejto ceste nebolo žiadanej chaty,kde by mohol turista nocovať.Na uskutočnenie tohoto požiadavku pracovali sme niekoľko rokov až konečne tochto roku podarilo sa nám ho uskutočniť.

Kraj okolo Detvy je ubiednený, postavaním chaty nastane istotne príliv turistov, čímž tamojší kraj hospodársky získa.
Celkový náklad na stavbu,ktorú prevádza staviteľ ŠT.Halaj,obnáša:

Zdený spodok a úprava terénu	16.066.40 Kč
Vlastná stavba drevená	31.576.15 "
Šindľa s dovozom	2.500.-
celkom	49.642.55 Kč.

Na zariadenie chaty ,postele,kamna sporák a p. bude zapotrebí najmenej 10.000.-Kč.

Okrem stavby chaty máme zariadiť podla výnosu krajinského úradu v Bratislave č.54.350/12-36 noclahárňu pre mládež.Túto sme tohoto roku pre naprostý nedostatok finančných prostreiedkov uskutočniť nemohli,lebo náklad - počítame-li len 20 postelí -bude obnášať 5.200.-Kč, a to počítame najlacnejšie material.

Ďalej značkovanie turistických ciest, vec velmo dôležitá- bude tiež nákladná.V našom kraji nie je ešte toho pochopenie pre značky, vidíme, ako sa nám značky a orientačné tabulky nivočené. Musíme každoročne sieť značiek opravovať a doplňovať.Pre budúci rok máme podla nášho rozpočtu prác naznačkovanie za 1.035.-Kč

Na uskutočnenie všetkých týchto projektov nedostáva sa nám potrebných peňazí.Na vnútorné zariadenie postavanej chaty,na zriadenie noclahárne a na značkovanie nemáme vôbec žiadných peňazí, sme tedy nútení obracať sa touto cestou k okresnému úradu, aby nám z verejných prostriedkov udelil patričnú podporu, abysme tieto potrebné projekty uskutočnili.

Peniaze, ktoré nám okresný úrad pridelí, vrátia sa v inej forme a velarázy medzi ľud zvýšeným turistickým ruchom.

Ďakujeme vopred za priaznivé vybavenie našej prosby, znamenáme sa za

jednateľ

predseda

***Subvencia krajinského výboru na cestovný a turistický ruch. – In: Krásy Slovenska. - Roč.17, č.5(1938), s.117.** –subvencie na chaty pre jednotlivé odbory KČST : Rožňava 2000 Kč na úhradu dlžoby vzniklej stavbou chaty na Volovci (10.000) ktorú nevie splácať, Lučenec 2000 Kč zariadenie chaty na Javore, Vrútky 3000 Kč na zariadenie Lamošovej útulne, Turč.Sv.Martin 100.000 Kč na dostavbu Chaty na Martinských holiach, **Zvolen 2000 Kč na zariadenie chaty na Poľane**, Topoľčany 8000 Kč chata na Buchlove. Prípravné práce pre hrebeňovú cestu v Nízkych Tatrách 14.000 Kč.*

***SMRČEK, V.** : **Nová chata na Prednej Poľane. – In: Krásy Slovenska.- Roč.17, č.6 (1938), s.141-142**. - Odbor KČST Zvolen 5.6.1938 sprístupnil novú chatu na Poľane. Na slávnosti predseda odboru ing.Hlava poďakoval najmä správe št.lesov v Žarnovici, ktorá darovala pozemok.*

Nová chata na Prednej Poľane. Na začiatku tohoročnej turistickej sezóny dostalo sa prírodymilovnej verejnosti a tichým lesom v Slovenskom Krušnohorí pekného daru. V medziach osláv 50ročného založenia Klubu čs. turistov v Prahe, odovzdal čulý zvolenský odbor verejnosti novú chatu, skromne síce zariadenú, ale vyhovujúcu každému tak finančne a pohodlím, ako i tichom. Po tichých chodníkoch so zelenými značkami ihličnatým lesom, tu-tam lúkami a bujnou kvetenou, prídete k chate, učupenej na miernom svahu, ktorým beží cesta do Detvy, toľko ráz spomínanej práve teraz v dennej tlači, ktorá prináša aj reprodukcie krásnych snímkov života a umenia ľudu, oslavujúceho v lete t. r. 300. výročie založenia svojej obce. Vo výške 1359 m zaviala druhý raz štátna zástava a štátna hymna znela tu ako nábožný chorál pod modrou klenbou nebies, ktoré boly milosrdné a rozjasnily sa nad početnými účastníkmi slávnosti dňa 5. júna. Predseda odboru ing. Hlava, ktorý s niekoľkými obetavými spolupracovníkmi zaslúžil sa o postavenie chaty, v otváracom prívete vylíčil, aké ťažkosti bolo treba prekonať. Poďakoval najmä správe štátnych lesov v Žarnovici, ktorá darovala pozemok, Krajinskému úradu a okresnému úradu za finančnú podporu a okolným notariátom, na ktorých katastre chata stojí. Na slávnosti sa zúčastnil zástupca ústredia KČST. z Prahy p. Wünsch, delegát župy, odboru b.-bystrického a ľubietovského a notár obce Detvy. Zdravice ocenily význam turistiky pre brannosť ľudu a hospodárske povznesenie kraja.

Chata na Poľane bola už dávno potrebná. Návštevníkom, ktorí prichádzali sem a od „rozhľadne" kochali sa pohľadom na panorámu pred sebou a lazy a dediny, rozhádzané v kopcovitom teréne, ťažko sa šlo ešte ten istý deň späť. A keď bolo treba prežiť nejaké „dobrodružstvo" na Poľane, alebo keď bolo neskoro na ďalšiu cestu, spravily sa šiatre, pri čom, žiaľbohu, neušetrili krásne mladé stromy a ďalšie škody narobil oheň, pri ktorom sa dlho do noci vyspevovalo.

Dnes tedy bude koniec pustošenia lesa a i početnejšia spoločnosť môže v chate prenocovať. Je tam síce len 26 postelí, z ktorých 10 majú matrace, ale na 60 osôb sa tam dobre vyspí. I noc je na Poľane krásna a ráno môžme odpočinutí cestovať ďalej podľa programu. Veľmi pekný je chodník po hrebeni Veporu k chate pod Hrbom, ktorú postavil odbor ľubietovský; kratší výlet tým, ktorí zostanú na Poľane, je na Kaľamárku. Ale, čo vypisovať výlety? Na Poľane je tak pekne, že su človeku ztadiaľ ani nechce. Je tu krásne počúvať spev vtáctva, bzukot včiel, vyhrievať sa na slnku, alebo sbierať jahody, maliny, čučoriedky, hríby a hneď ich i sušiť; čistiť pľúca vzduchom, presýteným vôňou smrekov. Pri chate vyviera dobrý prameň a žinčica tiež nie je ďaleko.

Spojenie i chodníky sú dobré so všetkých strán, len dobrej vôle a času treba. Na niečo však by sme preca len chceli upozorniť. Ak chceme žiť v krásnom, musíme sami dbať, aby krása zostala. Prosíme preto všetkých: netrhajte nikde kvety, nevyškrabujte mená alebo srdcia do kôry stromov, neklaďte vatry, šetrite prírodu, ktorá je na Poľane ešte temer „panenská". Bráňte majetok štátu i Klubu čs. turistov. Nech sa naša republika podobá krásnej záhrade, v ktorej sa každý dobre cíti. V. Smrček.

SMRČEK, V.** : **Na Prednej Poľane je nová chata. - In: Časopis turistů. – Roč.50, č.6(1938), s.54.

Na Prednej Poľane je nová chata. O svatodušních svátcích byla odevzdána veřejnosti nová chata na Prednej Poľane, nad obcí Detvou, bohatou malebnými kroji a lidovým uměním slovenským vůbec. Po druhé na osvobozeném Slovensku, zde, ve výši 1359 m, zavlála naše státní vlajka a zněla státní hymna. OKČST. Zvolen za pomoci správy státních lesů v Žarnovicích, krajinského a okresního úřadu, okolních notariátů a obětavých členů spolku daroval tichému, místy téměř neporušenému Slovenskému Krušnohoří v rámci 50. jubilea založení KČST. novou a útulnou chatu, které potřeba zde byla dávno pociťována. Jak ku stavbě chaty zde došlo a jaké těžkosti bylo třeba odboru překonat, vylíčil ve svém zahajovacím proslovu předseda odboru ing. Hlava. Slavnosti kromě početných hostí zúčastnil se delegát ústředí J. Wünsch z Prahy, delegát župy, odboru bánsko-bystrického a notář obce Detvy. Všichni přednesli srdečné zdravice a zdůraznili význam turistiky a chaty pro zdejší kraj. V chatě, která zůstane otevřena po celou letní sezonu, je 26 postelí, z toho 10 matracových. Kuchyni mohou členové Klubu volně použít. Stavební náklad na chatu do dnešního dne činí 65.000 Kč. K chatě vedou zelené turistické značky; přístup vhodný se všech stran, výhled vděčný daleko široko. Turisté, nesnášející dobře namáhavé cesty Vysokými nebo Nízkými Tatrami, najdou zde všechny podmínky k duševnímu uspokojení: zdravý vzduch jehličnatých stromů, klid a velebnou krásu přírody, která je dotud krásná, dokud ji ruka „civilisace" nezneuctí. Podmínky ubytování v chatě jsou přijatelny i chudobným. Na Prednej Poľane jsou i dobré podmínky pro zimní sport. Poslední zimní sezonu byla chata přímo přeplněna lyžaři. Zvolenský odbor KČST. může proto směle milovníkům přírody pobyt na Poľaně vřele doporučit a rád podá informace zájemcům. (Obrázek chaty příště.) V. Smrček.

***Nová chata na Prednej Poľane / Fotografia. - In: VYSOKÉ TATRY :** Zprávy o turistike, cestovnom ruchu a novom podnikaní z 11 podtatranských okresov. – Roč.8, č.22(12.11.1938), s.3. – Fotografia, bez uvedenia mena autora. –*
*Tá istá fotografia bola uverejnená aj v **časopise Krásy Slovenska. - Roč.17, č.5 (1938), s.119**.*

Nová chata na Prednej Poľane.

Chata na Poľane / Fotografia, autor neuvedený. – In: Krásy Slovenska. - Roč.17, č.8 (1938), s.189.

Chata na Poľane.
Dobrý lyžiarsky terén na strednom Slovensku.

Detvianska Poľana Vás volá ! V nedeľu 5.júna 1938 odovzdá verejnosti slávnostným spôsobom Klub československých *turistov, odbor vo Zvolene chatu KČST na Prednej Poľane. Slovenské Krušnohorie nadobúda v nej veľmi dôležité stredisko, ktoré privábi strednému Slovensku nových milovníkov utešených a ďalekých výhľadov. Kraj pod detvianskou Poľanou pripravuje v lete veľké národopisné slávnosti, ktorými oslávi 300-ročné trvanie Detvy. Na turíčne sviatky do videnia na Poľane ! -* ***In: Krásy Slovenska.- Roč.17, č.3(1938), 2.s.obálky. – Text :***

Detvianska POĽANA Vás volá!

V nedeľu 5. júna 1938 odovzdá verejnosti slávnostným spôsobom Klub československých turistov, odbor vo Zvolene

chatu KČST. na Prednej Poľane.

Slovenské Krušnohorie nadobúda v nej veľmi dôležité stredisko, ktoré privábi strednému Slovensku nových milovníkov utešených a ďalekých výhľadov. — Kraj pod detvianskou Poľanou pripravuje v lete veľké národopisné slávnosti, ktorými oslávi 300-ročné trvanie Detvy.

Na turíčne sviatky do videnia na Poľane!

BEZROUK, J. *: **Chata KČST na Poľane. – In: Krásy Slovenska.- Roč.17, č.4 (1938), s.96**. - Odbor KČST Zvolen postavil v roku 1937 chatu na Prednej Poľane, vo výške 1300 m n.m., ktorá bola slávnostne otvorená v júni 1938.*

Přehled činnosti KČST v roce 1937. – In: Časopis turistů. – Roč.50, č.4-5 (1938) *- časť o chatách na Slovensku :*

Z nově vybudovaných objektů jmenujeme útulnu pod Vojšínom, zřízenou odborem v Nové Bani, útulnu na Prednej Polane nad Detvou 1300 m n. m., vystavěnou odborem ve Zvoleni nákladem 50.000 Kč, chatu u Vrbického plesa na severním svahu Nízkých Tater, zbudovanou odborem v Lipt. Sv. Mikuláši nákladem téměř 70.000 Kč, útulnu v Dukelském průsmyku, kterou zařídil odbor ve Vyš. Svidníku pro ubytování celkem 43 osob. Na Podkarpatské Rusi útulnu u Sinovirského ozera 989 m n. m. nákladem 60.000 Kč vystavěl odbor v Chustu. Dále podniknuto bylo rozšíře-

Chata na Prednej polane.- In: Časopis turistů. Časť obrazová. –Roč.50(1938), s.95.

50 let Klubu československých turistů 1888-1938. – *Praha : KČST, 1938.- 250 s.-Praha : KČST, 1938. - obr. pril.*

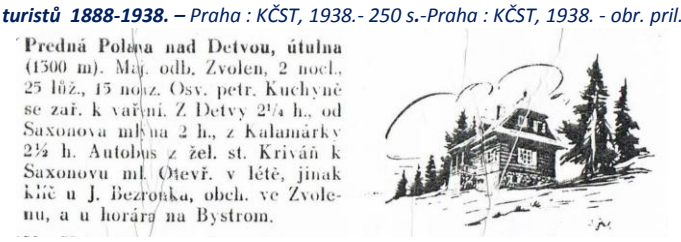
Predná Poľana nad Detvou, útulna (1500 m). Maj. odb. Zvolen, 2 nocl., 25 lůž., 15 nouz. Osv. petr. Kuchyně se zař. k vaření. Z Detvy 2¼ h., od Saxonova mlýna 2 h., z Kalamárky 2½ h. Autobus z žel. st. Kriváň k Saxonovu ml. Otevř. v létě, jinak klíč u J. Bezroňka, obch. ve Zvolenu, a u horára na Bystrom.

Z prehľadu o činnosti KČST v roku 1938 – in:Časopis turistů.-Roč.51, č.9-10 (1939*).- o.i. aj informácia : do užívania bola odovzdaná 5.6.1938 chata na Prednej Poľane, vybudovaná odborom KČST Zvolen*

1941

Zo života Miestneho odboru KSTL vo Zvolene. – In: Krásy Slovenska. -Roč.19, č.7 (1941), s.168*. - II.valné zhromaždenie si na rok 1941 zvolilo –predseda Jozef Červinka, I.podpredseda Dr.Štefan Bangha, II.podpredseda Dr.Štefan Vloššák(okresný náčelník), tajomník Eugen Kubiš, propagačný referent J.Kunik, zapisovateľ A.Valtýni****. Odbor vlastní chatu na Poľane, zo stavby chaty mu ostala dlžoba asi 20 tis.Ks .***

Turistická chata KSTL na Poľane (1459 m n.m.). – In: Krásy Slovenska.- Roč.19, č7 (1941), s.168*. - Majiteľom chaty je Miestny odbor KSTL vo Zvolene. Celoročná prevádzka, 60 postelí, ihrisko a „všetko potrebné pre pohodlné ubytovanie“. Prístupové možnosti zo stanice Detva a zo stanice Kriváň. Nájomca chaty Ján Štefanko, pošta Hriňová.*

1943

Päť rokov činnosti KSTL vo Zvolene. – In: Krásy Slovenska.- Roč.22, č.9(1943-44), s.215*. – aj informácia o chate na Poľane :“...Do chaty na Poľane, ktorá je celý rok otvorená a má vlastného chatára, možno prísť dvoma smermi : žel zastávka Detva slebo žel.stanica Kriváň. O výbornú a lacnú stravu, občerstvujúce nápoje a iné je postarané. Chata má asi 50 postelí, núdzove možno ubytovať až 80 osôb....Za finančnej pomoci Slovakotouru dobudúva sa chata na Poľane, najmä čo sa týka hygienického zariadenia, úpravy miestností, aby mohla uspokojiť i najnáročnejšieho turistu.“*

1945

*„**Výskumné“ výpravy na značených cestách v lete 1945.** - **In: Hosť-Turista :** Časopis pre otázky turistiky a cestovného ruchu. – Roč.4, č.3-4(15.10.1945), s.3. – „Po skončení bojových akcií začaly jednotlivé odbory KSTL s prieskumom turisticky značených ciest, aby zistily spôsobené škody a zaistily nápravu do sezóny 1946. Členovia odboru KSTL v Ľubietovej vybrali sa 11.a12.8. na **prieskum „Jánošíkovej cesty“ v úseku Hrb-Vepor-Hájny Grúň.Bruženský grúň-Poľana-Predná Poľana.** Prieskum vykonali značkár Ladislav Chrochocký a Jaroslav Debnár s **Ottom Víznerom**, členom novoveského odboru a o svojich zážitkoch podali zprávu .*

***Valné shromaždenie KSTL.** - **In: Hosť-Turista.** – Roč.4, č.3-4(1945), s.3. – Podrobnejšie informácie o priebehu zhromaždenia- konalo sa 30.9.1945 na Štrbskom plese –„osobitná porada o výstavbe a rekonštrukcii chát, ktoré boli zničené za frontových bojov na Slovensku. Porady sa zúčastnili zástupcovia Povereníctiev SNR, ktorí dali cenné pokyny k plánovanej znovuvýstavbe zničených podnikov. **Zničené podniky rozdelily do 2 skupín. V prvej skupine sa rieši rekonštrukcia chát, ktoré možno ešte čiastočne zachrániť, v druhej znovuvýstavba a poradie chát, ktoré boli zničené do základov**.“, „Osobitnú poradu v sobotu mali i chatári KSTL, ktorí následkom zničenia podnikov musia hľadať aspoň prechodne iné zamestnani.“, „Podľa zmien v stanovách jednotlivé sbory KSTL rozširujú svoju právomoc, ktorá im umožní prehĺbenejšiu činnosť, čím si udržia svoje postavenie ako vrcholné organizácie sdružených složiek na Slovensku“*

1946

Klub slovenských turistov a lyžiarov v roku 1945. Výročná zpráva za rok 1945. – *Liptovský Sv.Mikuláš : Klub slovenských turistov a lyžiarov, 1946. -55 s.* ***- Zoznam zničených a poškodených chát uvedený v Zpráve za rok 1945- uvádza informácie aj o :***

Štefánikova chata pod Ďumbierom	*poškodená*
Chata na Veľkom Boku	*zničená*
Chata na Trangoške	*zničená*
Chata na Hrbe	*zničená*
Chata na Prednej Poľane	***zničená***
Chata na Smrekovici	*zničená*
Chata na Kráľovej studni	*zničená*
Chata pod Panským dielom	*zničená*
Chata na Veľkej Poľane	***poškodená***

Výročná zpráva za rok 1946. – *Liptovský Mikuláš : Klub slovenských turistov a lyžiarov (1947).- 69 s. – V časti Rekonštrukcia a výstavba vojnou zničených chát (str.31-48) sa uvádzajú **údaje aj o Chate na Poľane,** odbor KSTL Zvolen.*

***KOZÁK** : **Škody na chatách na Slovensku**. – **In: Časopis turistů. – č.3(1946), s.43. –** Prehľad o stave turistických chát po vojne.*

Škody na chatách, útulniach a noclahárniach na Slovensku. – In: Turistické noviny. – č.9(1.3.1946), s.4. *– Zoznam objektov ktoré boli počas vojny poškodené alebo zničené.*

Dvojročný vládny program uskutoční výstavbu turistických chát. - In: Krásy Slovenska. - Roč.24, č.2-3(1946-47), s.79. *-Do roku 1948 budú postavené všetky objekty turistického ruchu, vojnou poškodené a zničené. Na základe dát, ktoré dodali odbory KSTL, bol vypracovaný rámcový program výstavby.*

1947

Soznam chát, útulní a nocľahární KSTL podľa stavu 1.apríla 1947. - In: Krásy Slovenska, 1947, s.227. –Chata na Poľane nie je uvedená.

Výročná zpráva za rok 1946. – *Liptovský Mikuláš : Klub slovenských turistov a lyžiarov (1947).- 69 s. – V časti Rekonštrukcia a výstavba vojnou zničených chát (str.31-48) sa uvádzajú* ***údaje aj o Chate na Poľane, odbor KSTL Zvolen.***

Prehľad otvorených a rozpracovaných chát KSTL v roku 1947 : Chata na Poľane, odbor Zvolen.- *In: Klub slovenských turistov a lyžiarov v r.1947 : Výročná zpráva za rok 1947.-Liptovský Sv.Mikuláš : Klub slovenských turistov a lyžiarov, (1948).-s.39.- Plány vypracoval Ing.Stadrucker zo Zvolena. Plány boli schválené ˇUstredím aj PPO a PT v Bratislave. Odbor vystaval blízko stavenišťa hospodársku budovu, ktorá počas stavby bude slúžiť na ubytovanie robotníctva a prípadné núdzové ubytovanie turistov. Bolo započaté s výkopom a betonovaním základov pre hlavnú budovu.*

1948

Archívny dokument : ***Zápisnica o I. schôdzi predsedníctva KSTL, ktorá bola vo štvrtok dňa 22.1.1948*** *v budove ústredia KSTL v Lipt.Sv.Mikuláši za prítomnosti členov predsedníctva podpísaných v pripojenej prezenčnej listine.*
V bode ***21/ sa uvádza : „ Odbor Zvolen žiada uvoľniť dotáciu na chatu v Sliačskej doline****. Predsedníctvo rozhodlo, v zmysle uznesenia ústredného výboru, ktorým sa povoľuje táto stavba, ak nebude drahšia, ako Kčs 850.000.-, uvoľniť poskytnutú dotáciu a súčasne oznámiť odboru, že finančné prostriedky ďalšie ešte nie sú zaistené."* - ***In: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR AL***

Poznáte chatu na Poľane ? *– In: KS.- Roč.25, č.9-10 (1947-48), s.240. – Odbor KSTL Zvolen oznamuje že chata na Poľane je v prevádzke a dostať tam výbornú stravu...*

1948

Chata KSTL na Poľane-Hriňová */ ilustr.Oravec. –* ***Pohľadnica*** *rozmeru 19x14. Rok vydania nie je uvedený. Uvádza sa že „ilustroval Oravec" – asi teda nejde o fotografiu, ale o kresbu ?* ***Je vo fonde SNK Martin.***

1949

Archívny dokument : List: Povereníctvu financií do rúk ministerského radcu Dr.Hromadu v Bratislave. – Vec : UNRA : uvoľnenie prostriedkov pre účely cestovného ruchu.- Bratislava dňa 2.júla 1949
Odvolávajúc sa na rozhovor ministerského radcu Dr.Hromadu s prednostom VI.odboru Povereníctva priemyslu a obchodu Dr.Truskom a nadväzujúc na všetky predošlé žiadosti dovoľujem si požiadať o láskavé ďalšie uvoľnenie prostriedkov UNRA pre ďalšiu výstavbu týchto turistických chát....
V bode 17 sa uvádza - Zvolen, na Poľane…1,500.000.-. *Za povereníka : Dr.Truska, v.r.*
-In: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR AL

Archívny dokument : Odpis listu : Povereníctvo priemyslu a obchodu Číslo: VI-3005/2-49 Bratislava dňa 3.9.1949
Predmet : Dotácia z UNRA prostriedkov.-Komu: Ústredie Klubu slovenských turistov a lyžiarov v Liptovskom Svätom Mikuláši.-Text :
Potvrdzujem ústne už daný súhlas pri jednotlivých výplatách z prostriedkov UNRA u Vás sa nachádzajúcich, v tomto delení
Zvolen KSTL-Chata na Poľane Kčs 2,000.000.-
Súčasne dávame súhlas k vyplateniu nasledujúcich obnosov z peňazí UNRA : ***Zvolen KSTL-Poľana Kčs 2,000.000.-***
Žiadam ďalej, aby ste obratom vyzvali odbory podať vyúčtovania dosiaľ pridelených prostriedkov. Za povereníka : Dr.Truska,v.r.
- ***In: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR AL***

LUTONSKÝ, Alojz : Chaty, útulne, nocľahárne a podniky Klubu slovenských turistov a lyžiarov v roku 1949. –*Liptovský Sv.Mikuláš : KSTL, 1949. – 29 s.* ***– Na str.9 sa uvádza : „Chata na Poľane v stavbe. Nocovanie možné. Informácie KSTL odbor vo Zvolene."***

Zimné krásy Slovenska. Orientačný lyžiarsky sprievodca */ J.Koudelka, V.Kocum. – Liptovský Mikuláš : Slovtour, 1949. – 171 s. –Na str.90-92 popisujú autori lyžiarske možnosti v okolí Poľany.* ***Chate na Poľane venujú len jednu vetu : „ Chata odboru KSTL Zvolen na Poľane je nová a pekná budova, kde dostať dobré zaopatrenie."***

1954

Archívny dokument : Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport pri vládě republiky Československé. -Č.j.A/1-188/54 V Praze dne 4.února 1954. - *Podľa §12 zákona č.71/1952 Sb. O organizácii telesnej výchovy a športu so zreteľom k usneseniu vlády zo dňa 8.1.1954 o novej organizácii turistiky a domáceho cestovného ruchu vydávam v dohode s ministrami financií, dopravy a vnútorného obchodu túto zriaďovaciu listinu :* ***Zriaďujem národný podnik Turista s pôsobnosťou pre Slovensko.***
Sídlo podniku Bratislava. Deň vzniku 1.február 1954. Národný podnik sa zriaďuje z národného majetku k tomu účelu vyňatého z majetkovej podstaty národných podnikov TURISTA v Lipt.Mikuláši, Cestovný ruch v Bratislave a z majetku vyčleneného z pohostinských podnikov štátneho obchodu, prípadne z ďalšieho majetku, ktorý slúži k podpore telesnej výchovy a športu, najmä organizovanej a neorganizovanej turistiky a domáceho cestovného ruchu, ako sú horské a turistické chaty, turistické domovy, nocľahárne a útulne, tábory, lodenice a kúpaliská, jaskyne, vleky, prípadne sedačkové výťahy a informačné strediská(cestovné kancelárie).
Predmet pôsobnosti: Spravovať turistické objekty a zariadenia, starať sa o ich údržbu, opravy, obnovu a ďalšiu výstavbu. Obstarávať prevádzku turistických nocľahární a útulní, v ktorých nie sú zariadenia pre služby…
Prenajímať horské a turistické chaty a turistické domovy v ktorých sú zariadenia pre služby spoločného *stravovania…*
Mať v prevádzke informačné strediská(cestovné kancelárie) pre vnútorný turistický a cestovný ruch…
Pomáhať horskej službe pri výkone ich úkolov. Obhospodarovať jaskyne a starať sa o ich ďalšie sprístupnenie. Starať sa o vlastnú propagáciu turistiky, telesnej výchovy a športu a cestovného ruchu…
Národný podnik TURISTA v Bratislave podlieha Slovenskému výboru pre telesnú výchovu a šport.
Podpísaný je predseda Státního výboru pro tělesnou výchovu a sport pri vláde republiky Československej (SVTVS) Generál Janda v.r. -
In: ARCHÍV KST LOKO - kópia odpisu uvedeného dokumentu(pôvodný odpis má overovaciu pečiatku Ľudového súdu v Brezne zo dňa 12.9.1955)

1956

ADAMEC, Vladimír : Lyžiarske terény na Slovensku. – *Martin : Osveta, 1956. – 429 s.* ***–*** *Na str.368-373 uvádza informácie o Chate na Prednej Poľane a o lyžiarskych túrach v jej okolí. O chate píše nasledovné :"Chata je prízemná drevená budova s manzardami. Má 30 lôžok v 2-4 posteľovýcz izbách a v spoločnej nocľahárni pre 15 osôb. Ubytovanie je veľmi skromné. Na chate niet vody. Nosí sa z prameňa pri chate. Kúrenie kachľami, osvetlenie petrolejovými lampami. Jedáleň je súčasne i spoločenskou miestnosťou. Za lyžiareň slúži sklenená veranda. Na tej istej lúke, asi 50 m na západ je rozostavaná už niekoľko rokov nová chata". Súčasťou textu o chate je situačná mapka a kresba chaty.*

1959

ŽALČÍK, Ján : Turistické ubytovanie na Slovensku. – Bratislava: Vydavateľstvo Šport, 1959. – 527 s. –

Na str.357 uvádza autor Útulňu na Poľane nasledovne : *Útulňa sa nachádza skoro uprostred veľkej lúky, nazvanej Žliebky, pod vrcholom Prednej Poľany. Od útulne je dobrý výhľad smerom na juh na detvianske lazy a na Slovenské rudohorie. Je to drevená budova s vyvýšeným prízemím na murovanom základe. Má 5 ubytovacích miestností so 46 lôžkami. Z toho má 8 lôžok v dvoch 4-posteľových izbách a 38 lôžok v troch spoločných nocľahárňach po 9,14 a 15 posteliach. V útulni je jedáleň. Stravu si možno pripraviť v kuchyni z prinesených zásob. Je bez tečúcej vody (prameň je pri útulni), kúrenie v kachliach, osvetlenie petrolejovými lampami. Celoročná prevádzka. Ubytovacie zatriedenie D. Pri útulni je volejbalové ihrisko. Neďaleko sa dobudováva moderná poschodová chata. Útulňu spravuje Turista, podnik cestovného ruchu. Kresba chaty.*

Na str.438- v časti Objekty vo výstavbe – uvádza : „ *Chata na Poľane. Miesto: Predná Poľana, ubytovacia kapacita 120 lôžok, objekt je trojposchodový, ústredné kúrenie, vlastný vodovod, elektrické osvetlenie-vlastný agregát. V chate bude jedáleň a spoločenská miestnosť. Do prevádzky bude daná v roku 1960."*

1961

RIEDL ,Milan: Detvianska Poľana. – In: Krásy Slovenska. - Roč.38, č.2 (1961), s.238. *- Informácia o zdevastovanej chate na Poľane v Slovenskom Rudohorí. Uvádza existenciu „starej chaty" ktorú našli zamknutú a na dverách odkaz od chatára „prenocujte v novej chate, prídem ráno. Chatár." O „novej chate" sa uvádza : „Nová chata, nevim či nebude skôr stará ako tá „naozaj stará". Veď je už i hanba dívať sa na takú krásnu budovu, ako sa pomaly, ale isto znivočí skôr, ako bola daná svojmu účelu....Nocľah ? V celej budove jedna izba s kachľami v ktorých bolo možno zakúriť, s oblokom, ktorý bol zasklený a dverami, ktoré sa zatvárali na „klincový uzáver". A posteľ? Dvere na zemi zo susednej izby."*

HOCHMUTH, Zdenko: Slovenské Rudohorie. Turistický sprievodca. Západná časť. – *Bratislava : Šport, 1961. – 262 s.* ***- Na str.73*** *uvádza údaje o chate na Poľane nasledovne : „Chata na Poľane stojí pod vrcholom Prednej Poľany, pošta Hriňová, 46 lôžok. V tesnej blízkosti starej chatky je už takmer 15 rokov rozostavaný veľký trojposchodový horský hotel. O termíne dokončenia nevie sa nič bližšieho.*

Na str.114 *uvádza údaje o chate na Poľane nasledovne : „ lúka pod vrcholom Prednej Poľany a na nej vľavo nedokončená stavba hotela, vpravo pod lesíkom menšia chatka s verandou – chata na Poľane, za chatou silný prameň vody.*

1968

PUKOVÁ, Elena: Zoznam chát a útulní, ktoré boli majetkom KSTL do r.1949.- In: Krásy Slovenska. - Roč.45, č.8 (1968), s.289.- Uvádza aj Chatu na Poľane

1969

Chata -Horský hotel na Poľane v roku 1969 - foto Maťo Stuchlý

1974

SÁSIK, Tibor: Chata na Poľane. – In: Krásy Slovenska.-Roč.51, č.5(1974), s.205.- *foto hotela-podnikovej „chaty"PPS Detva. + na str.207 foto Pamätníka SNP pod Poľanou.*

CHROMÝ, Anton :Chata pod Poľanou. – In: Krásy Slovenska.-Roč.51, č.12(1974), s.569-570. *– Informácie o kapacite, vlastníkovi a pod. Počas XXI.zrazu SNP na Poľane. Vedúci chaty Ján Dianiška. Celý areál budov je rekreačným strediskom PPS Detva. Chata má 150 lôžok, zväčša v 2-posteľových izbách, ústredné kúrenie, teplá a studená voda. Turistická ubytovňa má 38 lôžok(tri 6-lôžkové, jednu 8-lôžkovú a jednu 12-lôžkovú izbu). V novej chate je 50 lôžok a ďalšie lôžka sú v 10 zrubových chatkách. Chatky vykurujú akumulačnými pecami. V turistickej ubytovni chce vedenie vyčleniť určitý počet lôžok pre organizovaných turistov.*
V blízkosti chaty je pomník partizánom z brigád Alexander Nevskij a Za slobodu Slovanov. Chata je otvorená po celý rok, prístupná po udržiavanej horskej ceste.

25 rokov Závodov ťažkého strojárenstva,n.p. Detva.- *Martin : Osveta,1979. – V časti Starostlivosť o pracujúcich, sa uvádza informácia : Podnikové rekreačné stredisko na Poľane slúži našim pracovníkom od roku 1953. V roku 1969 bolo v areáli tohto rekreačného strediska vybudovaných 10 zrubových chatiek. V súčasnosti má rekreačné stredisko ubytovaciu kapacitu 150 lôžok.*

1994

Poľana za vyšším štandardom. – In: Zvolenské noviny. – Roč.3, č.2(11.1.1994*), s.5. – Hotel Poľana – súčasný stav a perspektívy.*

2008

ZAHRADNÍK, Anton : Horský hotel Poľana.- In: https://hiking.sk/hk/ar/1063/horsky_hotel_polana.html - Uvádza aj informáciu o pôvodnej turistickej chate na Poľane :... *Už za prvej ČSR stávala pod Poľanou turistická chata. Chata počas SNP vyhorela, no po vojne bola obnovená. Jej osud sa zavŕšil v roku 1981, keď zhorela do tla a nebola obnovená. Druhá chata v tomto priestore vznikla v 50-tych rokoch minulého storočia z iniciatívy pracovníkov PPS Detva (Podpolianske strojárne Detva). Plnila funkciu rekreačného strediska zamestnancov PPS. Do roku 1981 obe chaty koexistovali a slúžili turistickej verejnosti. V roku 1984 vedenie PPS Detva rozhodlo o rozšírení chaty a jej prestavbe na moderné rekreačné zariadenie. Začalo sa s budovaním dnes známej pyramídovej stavby východne od chaty.* ***Stará chata bola pomerne citlivo zakomponovaná do areálu novostavby.*** *Dokončenie stavby sa pretiahlo až do roku 1994, keď bola slávnostne otvorená. Od toho času sa dá hovoriť o horskom hoteli Poľana.....*

2012

Stredisko Poľana pozostáva z hotela a chatovej osady.Transformuje sa na Centrum sociálnych služieb (s rehabilitačnými, rekondičnými a rekreačnými službami)... – in: http://www.nova-nadej.eu/sk/centrumpolana/

2013

KALISKÝ, Dušan : Chata na Prednej Poľane. - Bystrický Permon *: Banskobystrická revue pre popularizovanie vedy, umenia a cestovného ruchu.* ***- Roč.11, č.2 (jún 2013), s.16. – in: http://www.permon.eu/resources/BP2013-02.pdf -Text :***

CHATA NA PREDNEJ POĽANE

Turistická hrebeňovka Slovenského Rudohoria bola pomerne dlho bez možnosti ubytovania. Prvou chatou na zeleno značenej Jánošíkovej ceste, ktorá viedla z Detvy cez Poľanu a Hájny grúň na Vepor, bola Chata pod Hrbom, ktorú postavil a v júli v roku 1935 sprístupnil ľubietovský odbor KČST. Ešte ďalšie dva roky však na celom vyše desať hodín chôdze si vyžadujúcom úseku od Chaty pod Hrbom až po Detvu mohli turistom na prenocovanie poslúžiť iba senníky.

16. októbra 1931 poslal odbor KČST Zvolen žiadosť adresovanú Okresnému úradu vo Zvolene, v ktorej prosí o udelenie stavebnej podpory k postaveniu turistickej chaty na Detvianskej Poľane a ako zdôvodnenie tejto výstavby sa uvádza: „Chata táto jest potrebná a má význam nielen pre členov miestneho okolia, ale aj z hľadiska turistiky celoštátnej. Poľana so svojimi rozľahlými lesmi a svojráznou Detvou láka turistov nielen zo všetkých oblastí republiky, ale aj z cudziny, hlavne zo susedného Poľska. Postavením chaty zvýši sa návšteva turistov v náš kraj, ktorý tým hospodársky získa. A chudý kraj detviansky potrebuje hospodárskeho posilnenia."

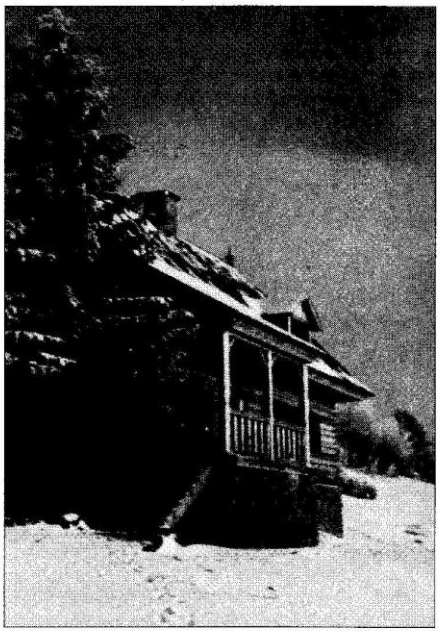

Okresný úrad vo Zvolene na svojom zasadaní 7. 11. 1931 prijal k uvedenej žiadosti uznesenie, ktorým povoľuje vyplatenie 2000 Kč na stavbu útulne a následne aj ústredné zastupiteľstvo KČST 21. novembra 1931 schválilo zaradenie projektu chaty na Detvianskej Poľane pre odbor KČST Zvolen, do stavebného programu KČST.

Žiadosť odboru KČST Zvolen o udelenie stavebného povolenia na stavbu turistickej chaty na Prednej Poľane na mieste zvanom Žliebky, adresovaná Notárskemu úradu v Hriňovej, je však datovaná až 8. 6. 1936. Uvádza sa v nej, že pozemok patrí štátnej lesnej správe, leží v katastri obce Hriňová a odbor KČST Zvolen ho má prenajatý od ústredného riaditeľstva štátnych lesov a statkov na dobu 80 rokov. Plánovaná stavba je v uvedenej žiadosti opísaná nasledovne: „Chata bude prízemná s podkrovnými izbami. Spodok chaty až po sokel bude kamenný, vlastná stavba z kresaných trámov krytá šindľom. Zastavaná plocha celej chaty obnáša 103,50 m^2. Prízemie okrem pivnice bude obsahovať predsieň, kuchyňu a nocľaháreň. V podstreší budú tie isté miestnosti ako v prízemku. Chata má slúžiť ako útulok pre návštevníkov Poľany a hlavne má povzniesť turistický ruch hospodársky ubiedenému kraju pod Poľanou."

Po súhlasnom stanovisku stavebnej komisie Notárskeho úradu obce Hriňová, vydal Okresný úrad vo Zvolene dňa 22. 1. 1937 výmer, ktorým povoľuje stavbu chaty v danej lokalite a berie na vedomie, že prevedením tejto stavby v stavebnom náklade 49 642 Kč stavebník poveril staviteľa Štefana Halaja, obyvateľa Hriňovej. Samotná realizácia stavby chaty sa tak začala až v prvej polovici roku 1937 a po dokončení stavebných prác v roku 1938 adresoval odbor KČST Zvolen Okresnému úradu vo Zvolene ďalšiu žiadosť, ktorou prosil o príspevok na zariadenie chaty a tiež na vyznačenie turistických ciest. V žiadosti sa uvádza: „Značkovanie turistických ciest, vec veľmo dôležitá, bude tiež nákladná. V našom kraji nie je ešte pochopenie pre značky, vidíme, ako sú nám značky a orientačné tabuľky nivočené. Musíme každoročne sieť značiek opravovať a doplňovať."

Na zariadenie novej chaty na Poľane poskytol odboru KČST Zvolen subvenciu aj krajinský výbor na cestovný a turistický ruch vo výške 2 000 Kč. Všetky takto získané prostriedky však zrejme postačovali len na najnutnejšie vybavenie. V článku Nová chata na Prednej Poľane, uverejnenom v Krásach Slovenska (č. 6, 1938), sa uvádza: „...čulý zvolenský odbor odovzdal verejnosti novú chatu, skromne síce zariadenú, ale vyhovujúcu každému tak finančne a pohodlím, ako i tichom".

Oficiálne otvorenie chaty bolo v júni 1938 v rámci jubilejných osláv 300. výročia založenia obce Detva a 50. výročia založenia KČST v Československu. Predseda zvolenského odboru KČST Ing. Hlava vo svojom otváracom prihovore poďakoval najmä správe štátnych lesov v Žarnovici, ktorá darovala pozemok, krajinskému úradu a okresnému úradu za finančnú podporu a okolitým notárstvam, na ktorých katastri bola chata postavená. Vyzdvihol aj význam novej chaty pre rozvoj turistiky a hospodárske povznesenie kraja. Na slávnosti sa zúčastnil aj zástupca ústredia KČST Praha, zástupca ľubietovského odboru KČST a notár obce Detva.

Bola to drevená zrubová stavba na murovanom základe s využitým podkrovím. Bolo v nej 26 postelí v dvoch miestnostiach. Z nich len 10 malo matrace, napriek tomu sa v dobovej tlači uvádza, že v prípade nepriaznivého počasia môže v chate prenocovať až 60 osôb. Pre ubytovaných hostí bola k dispozícii kuchyňa.

Prvé roky mala byť chata otvorená iba počas letnej sezóny. Mimo sezóny bolo možné si kľúč od nej vyzdvihnúť u obchodníka Jána Bezrouka vo Zvolene alebo u horára na Bystrom. Informácie o Chate na Poľane v turistickej tlači, ale aj v zachovaných archívnych dokumentoch, v zápisniciach a správach KSTL sú pomerne zriedkavé a stručné. V roku 1941 informujú Krásy Slovenska o turistickej chate KSTL na Poľane ako o chate s celoročnou prevádzkou, vybavenou 60 lôžkami s možnosťou stravovania. Chata bola vo vlastníctve miestneho odboru KSTL Zvolen a jej nájomcom bol Ján Šofranko.

Výročná správa KSTL za rok 1945 uvádza zoznam vojnou zničených a poškodených chát, medzi ktorými je aj Chata na Prednej Poľane označená ako zničená. Na základe dát, ktoré dodali odbory KSTL, bol vypracovaný rámcový program výstavby – v rámci dvojročného vládneho programu sa mali do roku 1948 postaviť všetky objekty turistického ruchu vojnou poškodené a zničené.

V roku 1946 vypracoval Ing. arch. Gustav Stadrucker zo Zvolena plány novej chaty, ktoré boli schválené Povereníctvom priemyslu a obchodu a Povereníctvom techniky. Celkový náklad sa odhadoval na asi 5,5 mil. Kčs. V blízkosti stavby odbor vystaval aj provizórnu chatku pre ubytovanie robotníkov, us-kladnenie stavebného materiálu a prípadné núdzové ubytovanie turistov. V roku 1947 sa začalo s výkopom a betónovaním základov pre hlavnú budovu.

Povereníctvo priemyslu a obchodu potvrdilo ústrediu KSTL súhlas na vyrovnanie úhrady za výstavbu chaty na Poľane z prostriedkov dotácie UNRRA. A tak už v roku 1948 oznámil odbor KSTL Zvolen v Krásach Slovenska, že Chata na Poľane je v prevádzke a poskytuje aj výbornú stravu. Pamätníci si v dobrom spomínajú na vtedajšieho chatára Karola Rufínyho.

V publikácii Zimné krásy Slovenska – orientačný lyžiarsky sprievodca, ktorá vyšla v Liptovskom Mikuláši v roku 1949, venovali autori Chate na Poľane len jednu vetu: „Chata odboru KSTL Zvolen na Poľane je nová a pekná budova, kde dostať dobré zaopatrenie."

Vo februári 1954 nastali zmeny v organizácii turistiky a cestovného ruchu – Štátny výbor pre telesnú výchovu a šport pri vláde republiky Československej zriadil n. p.Turista s pôsobnosťou pre Slovensko a Chata na Poľane prešla pod jeho správu.

V publikácii Turistické ubytovanie na Slovensku (Šport, 1959) autor Ján Žalčík o Chate na Poľane uvádza, že je to „drevená budova s vyvýšeným prízemím na murovanom základe. Má päť ubytovacích miestností so 46 lôžkami. Z toho má osem lôžok v dvoch štvorposteľových izbách a 38 lôžok v troch spoločných nocľaháreňach. V útulni je jedáleň. Stravu si možno pripraviť v kuchyni z prinesených zásob. Je bez tečúcej vody (prameň je pri útulni), kúrenie v kachliach, osvetlenie petrolejovými lampami. Celoročná prevádzka. Útulňu spravuje Turista, podnik cestovného ruchu. Neďaleko sa dobudováva moderná poschodová chata." Túto chatu, ktorá sa v tej dobe dostavovala, charakterizovali nasledovne: „ubytovacia kapacita 120 lôžok, objekt je trojposchodový, ústredné kúrenie, vlastný vodovod, elektrické osvetlenie – vlastný agregát. V chate bude jedáleň a spoločenská miestnosť. Do prevádzky bude daná v roku 1960."

V roku 1974, keď sa na Poľane konal 21. zraz SNP, Krásy Slovenska už informovali, že na Poľane je v prevádzke nová 150 lôžková chata, 10 zrubových chatiek, ako aj pôvodná turistická chata s 38 lôžkami. Celý tento areál bol majetkom podniku Podpolianske strojárne Detva. Do roku 1981 obidve chaty koexistovali a slúžili aj turistickej verejnosti, v roku 1981 však pôvodná turistická chata vyhorela a nebola už obnovená.

V roku 1984 vedenie PPS Detva rozhodlo o rozšírení jestvujúcej chaty a jej prestavbe na moderné rekreačné zariadenie. Začalo sa s budovaním dnes známej pyramídovej stavby, pričom do areálu novostavby bola zahrnutá aj chata zo 60. rokov. Dokončenie stavby sa pretiahlo až do roku 1994, keď bola slávnostne otvorená. Od toho času sa dá hovoriť o horskom hoteli Poľana.

V súčasnosti sa realizuje jeho ďalšia rekonštrukcia, objekt však už zrejme bude slúžiť iným účelom. Horský hotel Poľana sa nachádza v okrese Detva 12 km od Hriňovej v Chránenej krajinnej oblasti Poľana, ktorá bola v roku 1990 vyhlásená za biosférickú rezerváciu UNESCO.

Dušan Kaliský

2014

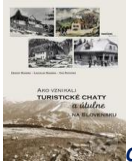

Chata na Poľane.- In: Ako vznikali turistické chaty a útulne na Slovensku.-Poprad : Vydavateľstvo Region Poprad, 2014. – Uvádzajú sa údaje : *Predseda Odboru KČST Zvolen Ing.Hlava oficiálne otvorenil chatu v júni 1938 v rámci osláv 50.výročia KČST a 300.výročia založenia obce Detva. Nájomcom chaty bol Ján Šofranko. Vo vojnových rokoch chata vyhorela. Po vojne bola postavená nová chata KSTL, ktorá v roku 1948 prešla do majetku Podniku cestovného ruchu Turista., táto chata v roku 1981 vyhorela. V 70-tych rokoch sprístupnil podnik PPS Detva novú trojposchodovú chatu – v súčasnosti je to Horský hotel Poľana.*

Archív Klubu slovenských turistov Lokomotíva – Dom turistiky KST Lokomotíva Banská Bystrica – 20.3.2021